

Opinie juridică referitoare la incompatibilitatea dintre funcția publică ocupată de arhitecți/conducători arhitecți (membri ai OAR) și activitatea de proiectare

Având în vedere, pe de o parte solicitările anterioare adresate Ordinului Arhitecților din România (OAR), din partea unor arhitecți care dețin funcții publice și doresc să își continue activitatea de proiectare în alte localități decât cea la nivelul căreia au calitatea de funcționar public, precum și necoordonarea legislativă cu privire la acest subiect, OAR a analizat legislația aplicabilă și s-a adresat în data de 24.09.2012 Agenției Naționale a Funcționarilor Publici (ANFP), spre a primi un punct de vedere avizat. ANFP și-a declinat competența în favoarea Agenției Naționale de Integritate (ANI), care a furnizat un răspuns.

Scopul principal al interzicerii cumulării funcției publice cu cea de arhitect în cadrul unei forme de exercitare a profesiei din sectorul privat permisă de Legea 184/2001 republicată, este prevenirea conflictului de interese, definit în termeni generali ca fiind un conflict între interesul public și interesele personale ale funcționarului public. După cum vom arăta mai departe, putem distinge între două abordări în ceea ce privește aria de cuprindere a conflictului de interese, în funcție de interpretarea noțiunii de *interesului privat* (a funcționarului public).

Astfel, **dacă interesul privat este înțeles într-un sens restrâns**, conflictul de interese “apare atunci când funcționarul public are un interes personal care influențează sau pare să influențeze îndeplinirea atribuțiilor sale oficiale cu imparțialitate și obiectivitate. *Interesele private ale funcționarului public pot include un beneficiu pentru sine sau pentru familia sa, pentru rudele sale apropiate, pentru prieteni, pentru persoane sau organizații cu care funcționarul public a avut relații politice sau de afaceri. Interesul personal se poate referi și la orice datorii pe care funcționarul public le are față de persoanele enumerate mai sus.*”

(Recomandarea 10/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei citată în Ghidul privind incompatibilitățile și conflictele de interese¹)

Pe de altă parte, **dacă definim conflictul de interese în sens general**, acesta “implică un conflict între datoria față de public și interesele personale ale unui oficial public. Conflictul de interese apare atunci când *interesele oficialului public ca persoană privată* influențează sau ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obligațiilor și responsabilităților oficiale.”

(Definiția OECD citată în Ghidul privind incompatibilitățile și conflictele de interese)

¹<http://www.cjhunedoara.ro/documente/Felicia%20-%20Rapoarte/Ghidprivind%20incompatibilitati%20si%20Conflicte%20de%20Interese.pdf>

Dacă prima definiție reglementează explicit situațiile în care interesul privat al funcționarului poate intra în conflict cu interesul public, în a doua definiție interesul public are o arie mai cuprinzătoare întrucât nu există o exemplificare limitativă a cazurilor vizate. Abordarea aleasă determină permiterea sau interzicerea practicării dreptului de semnătură al arhitecților – funcționari publici, în alte localități decât cea la nivelul căreia au calitatea de funcționar public.

Aceste două abordări, au fost transpuse și reglementările legale aplicabile, respectiv:

1. Sens general – abordare restrictivă

Art. 70 din Legea nr. 161/2003

Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un *interes personal de natură patrimonială*, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și altor acte normative.

Art. 96 al Legii nr. 161/2003

(1) Funcționarii publici, funcționarii publici parlamentari și funcționarii publici cu statut special pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice, al creației literar-artistice. Funcționarii publici, funcționarii publici parlamentari și funcționarii publici cu statut special pot exercita funcții în *alte domenii de activitate din sectorul privat, care nu sunt în legătură directă sau indirectă* cu atribuțiile exercitate ca funcționar public, funcționar public parlamentar sau funcționar public cu statut special, potrivit fișei postului.

Punctul b) al Art. 67 din Regulamentul de Organizare și Funcționare a OAR din 2011

Exercitarea dreptului de semnătură, potrivit legii, *este incompatibilă* cu următoarele situații:

b) *arhitectul este funcționar public*

2) Sens restrâns – abordare (mai) permisivă

Art. 94 din Legea 161/2003

(1) Calitatea de funcționar public este incompatibilă cu orice altă funcție publică decât cea în care a fost numit, precum și cu funcțiile de demnitate publică.

(2) Funcționarii publici nu pot deține alte funcții și nu pot desfășura alte activități, remunerate sau neremunerate, după cum urmează:

a) în cadrul autorităților sau instituțiilor publice;

b) în cadrul cabinetului demnitarului, cu excepția cazului în care funcționarul public este suspendat din funcția publică, în condițiile legii, pe durata numirii sale;

c) în cadrul regiilor autonome, societăților comerciale ori în alte unități cu scop lucrativ din sectorul public;

d) în calitate de membru al unui grup de interes economic.

(3) Funcționarii publici care, în exercitarea funcției publice, au desfășurat activități de monitorizare și control cu privire la societăți comerciale sau alte unități cu scop lucrativ de natura celor prevăzute la alin. (2) lit. c) nu pot să-și desfășoare activitatea și nu pot acorda consultanță de specialitate la aceste societăți timp de 3 ani după ieșirea din corpul funcționarilor publici.

(4) Funcționarii publici nu pot fi mandatari ai unor persoane în ceea ce privește efectuarea unor acte în legătură cu funcția publică pe care o exercită.

(5) În situația prevăzută la alin. (2) lit. b), la încheierea mandatului demnitarului, funcționarul public este reîncadrat în funcția publică deținută sau într-o funcție similară.

Art. 301 din Codul Penal

(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afin până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

**) Curtea Constituțională admite excepția de neconstituționalitate și constată că sintagma "raporturi comerciale" din cuprinsul dispozițiilor art. 301 alin. (1) este neconstituțională.*

Art. 16 din Legea 184/2001 republicată

Exercitarea dreptului de semnătură [...] este incompatibilă cu situațiile în care:

- a) arhitectul îndeplinește pentru același proiect funcția de verificator, de expert sau de consilier ales în cadrul administrației publice implicate în procesul de avizare sau de autorizare; sau
- b) arhitectul este funcționar public în cadrul autorității administrației publice centrale sau locale care are în competență avizarea, autorizarea și controlul lucrării în cauză.

Punctul a) al Art. 67 din Regulamentul de Organizare și Funcționare a OAR din 2011

Exercitarea dreptului de semnătură, potrivit legii, este incompatibilă cu următoarele situații: a) arhitectul cu drept de semnătură îndeplinește pentru același proiect funcția de verificator, expert sau consilier ales ori numit în cadrul administrației publice implicate în procesul de avizare sau de autorizare.

În ceea ce privește **jurisprudența pe art. 94 și 96 din Legea nr. 161/2003**, speța identificată evidențiază o interpretare a instanței într-un sens restrâns a conflictului de interese, drept *cumularea funcției publice cu cea de asociat într-o societate comercială, în cazul în care activitățile desfășurate aveau legătură directă cu atribuțiile de serviciu conform fișei postului.*

[...] s-a reținut că, în perioada 11 noiembrie 2009 -27 octombrie 2011 (dată la care societatea a intrat în procedura de dizolvare voluntară),

reclamantul a încălcat prevederile art. 94 alin. (3) și art. 96 alin. (1) din Legea nr. 161/2003, întrucât, deși avea calitatea de funcționar public cu atribuții de control în cadrul D.S.P., respectiv aceea de inspector, a desfășurat activități care sunt în legătură directă cu atribuțiile de serviciu conform fișei postului, respectiv programe de instruire privind însușirea noțiunilor fundamentale de igienă prin SC P. SRL, societate la care a deținut calitatea de asociat unic până, la data de 27 octombrie 2011 [...]

În sensul prevederilor art. 94 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 161/2003, forma în vigoare în perioada 1 ianuarie 2007 - 9 noiembrie 2009, calitatea de asociat unic în cadrul unei societăți comerciale din sectorul privat se circumscrie noțiunii de "alte funcții" și, ca atare, simpla deținere a acestei calități în cadrul unei asemenea societăți comerciale generează situația de incompatibilitate la care se face referire în raportul de evaluare.

În sensul dispozițiilor art. 96 alin. (1) din Legea nr. 161/2003, forma în vigoare în perioada 11 noiembrie 2009 - 27 octombrie 2011, există o legătură directă între atribuțiile exercitate de reclamant ca funcționar public și obiectul de activitate al societății comerciale al cărei asociat unic era la acea dată. Astfel, potrivit fișei postului, printre atribuțiile reclamantului se regăsește și aceea de "constatare și sancționare contravențională a abaterilor de la normele de igienă, conform legii", iar SC P. SRL, unde acesta deținea calitatea de asociat unic, a fost avizată să realizeze programe de instruire privind însușirea noțiunilor fundamentale de igienă pentru personalul unităților unde acesta a desfășurat activități de control conform fișei postului.

Puteți consulta speța aici:

<http://idrept.ro/DocumentView.aspx?DocumentId=17423867>

Apreciem că răspunsul transmis în data de 26.10.2012 de către Agenția Națională de Integritate (ANI), la adresa transmisă de OAR, evidențiază o **abordare generalistă** a conflictului de interese, vizând inclusiv situații în care o decizie publică luată de funcționarul în cauză l-ar putea avantaja într-un mod mai general sau indirect în desfășurarea activității sale din mediul privat.

Astfel, vă transmitem anexat punctul de vedere al ANI, potrivit căruia, deținerea funcției publice de arhitect șef sau arhitect/conducător arhitect în cadrul direcțiilor de urbanism, organizate la nivelul autorităților administrației publice locale și județene, este incompatibilă cu activitatea de proiectare desfășurată în cadrul birourilor individuale sau societăților comerciale de proiectare. Întrucât prevederile legale invocate în această adresă nu au suferit modificări, apreciem că această interpretare a legislației este pertinentă în continuare.

Cu considerație,

Adriana Iordache

Consilier juridic